vos abb

Levensbeschouwing *juist* in het openbaar onderwijs

Hoe sta je in het leven? Dit is een belangrijke vraag voor iedereen. *Juist* het openbaar onderwijs moet zich bij uitstek inzetten om een breed aanbod te bieden in de ontwikkeling van levensbeschouwing, onder andere door de groepsleerkracht. Deze brochure bevat de visie van VOS/ABB op levensbeschouwelijke educatie in het openbaar onderwijs. Ook worden enkele methoden en boeken gepresenteerd die aansluiten bij deze visie.

Het openbaar onderwijs stelt kinderen in staat na te denken over hun eigen levensbeschouwelijke identiteit. Hoe sta je in het leven? Daarnaast leren ze begrip te hebben voor de ander. Kinderen leren zichzelf te zijn en met elkaar te leven.
Openbaar onderwijs biedt waardenrijk onderwijs voor *alle* kinderen in de lange traditie van Nederland als tolerant en beschaafd land. Een land met waarden en normen die voortvloeien uit de Grondwet en de Universele Verklaring van de rechten van de mens.

In het volgende schema staan de kernwaarden van het openbaar onderwijs:

Openbaar onderwijs staat voor waardenrijk onderwijs, waarbij elk kind ongeacht zijn afkomst of geaardheid zichzelf kan worden!

1 Iedereen welkom

De openbare school staat open voor alle kinderen, ongeacht hun levensovertuiging, godsdienst, politieke gezindheid, afkomst, geslacht of seksuele geaardheid.

2 Iedereen benoembaar

Benoembaarheid op de openbare school staat open voor iedereen, ongeacht levensovertuiging, godsdienst, politieke gezindheid, afkomst, geslacht of seksuele geaardheid.

3 Wederzijds respect

De openbare school houdt rekening met en gaat uit van wederzijds respect voor de levensbeschouwing of godsdienst van alle leerlingen, ouders en personeelsleden.

4 Waarden en normen

De openbare school besteedt actief aandacht aan uiteenlopende levensbeschouwelijke, godsdienstige en maatschappelijke waarden.

5 Van en voor de samenleving

De openbare school is van en voor de samenleving en betrekt leerlingen, ouders en personeelsleden actief bij de besluitvorming over doelstellingen en werkomstandigheden en stemt af met externe betrokkenen en belanghebbenden.

6 Levensbeschouwing en godsdienst

De openbare school biedt de gelegenheid om levensbeschouwelijk vormings- of godsdienstonderwijs te volgen.

Visie VOS/ABB

Actieve pluriformiteit, godsdienstvrijheid en waardenrijk onderwijs zijn belangrijke uitgangspunten voor openbare scholen. Het kind moet zoveel mogelijk vrij zijn om zijn eigen levensbeschouwing te ontwikkelen. Om dit optimaal te begeleiden, zal het openbaar onderwijs invulling moeten geven aan levensbeschouwelijke educatie. Zo wordt het kind in staat gesteld eigen ervaringen en ideeën te verwoorden en hierop te reflecteren. De absolute voorwaarde voor levensbeschouwelijke educatie in de openbare school is dat er geen levensbeschouwing wordt opgelegd indien de ouders dat niet uitdrukkelijk hebben gevraagd.

Anno 2011 ervaren de meeste Nederlanders hun levensbeschouwing als een privégoed. Zij vormen hun eigen levensbeschouwing en voelen zich vrij om hiernaar te handelen. Het openbaar onderwijs is de onderwijsvorm bij uitstek die vorm en ruimte kan geven aan een persoonlijke levensbeschouwing. Hier is elk kind vrij om zelf het leven te duiden. De groepsleerkracht zal het kind hierbij zoveel mogelijk ondersteunen.

VOS/ABB pleit ervoor dat alle kinderen binnen het openbaar onderwijs levensbeschouwelijke educatie kunnen krijgen in de vorm van '*about*' en '*from*' (zie uitleg in schema hieronder).
En daar waar de ouders dit wensen, moet ruimte zijn voor '*into*'.

Vormen van levensbeschouwelijke educatie binnen het Openbaar Onderwijs (OO)

M. Grimmitt onderscheidt drie vormen van levensbeschouwelijke educatie:	Doel van educatie	Relevante wetgeving en leergebied binnen het OO	Aanbod
• into	***Vormen*** van een leerling ***tot*** een bepaalde levensbeschouwing	Wet Primair Onderwijs (WPO) art. 50 & 51, Wet Voortgezet Onderwijs (WVO) art. 46 & 47. Godsdienstig (GVO) en humanistisch vormingsonderwijs (HVO). Binnen schooltijd. Maximaal 120 uur per jaar.	Door **externe leerkracht** gegeven. Dienstencentrum GVO en HVO. www.gvoenhvo.nl Het dienstencentrum kan leerkrachten GVO en HVO uitzenden en krijgen subsidie. *
• about	***Kennisoverdracht*** over levensbeschouwingen	Geestelijke stromingen: WPO art. 8, WVO art. 17. Karakter OO: WPO 46, WVO art. 42.	Voor alle leerlingen. Gegeven door **groepsleerkracht** D.m.v. onder andere: • Een wereld vol geloof**
• from	**Levensbeschouwelijke *ervaringen* en ideeën leren bespreken en herkennen**.	Diepere invulling aan WPO art. 8, WVO art. 17. Karakter OO: WPO 46, WVO art. 42. **Unieke vorm van levensbeschouwelijke educatie gericht op het openbaar onderwijs en de autonome levensbeschouwelijke ontwikkeling.**	Voor alle leerlingen. Door: **groepsleerkracht**. D.m.v. onder andere: • Methode Kleur • Diploma OO • Heb 't Lef • HVO materialen

* *De GVO- en HVO- docenten geven vaak een mix van' into', 'about' en 'from'. Maar enkel voor de kinderen van wie de ouders kiezen voor GVO of HVO. Gezien het 'into' karakter van deze lessen, vallen ze niet onder het toezicht van de school. HVO krijgt vaak de vorm van reguliere lessen levensbeschouwing zonder het 'into' - karakter.*

** *Een wereld vol geloof* is een uitgave van Kwintessens (www.kwintessens.nl)

Begeleiding VOS/ABB

Presentaties

VOS/ABB wil scholen en schoolbesturen de helpende hand bieden bij de invulling van hun pluriforme opdracht in de vorm van een curriculum levensbeschouwing. Hiertoe verzorgt VOS/ABB op aanvraag presentaties tijdens uw directeurenoverleg of tijdens een studiedag voor uw schoolteam(s). Centraal daarin staat de uitleg over de kernwaarden van het openbaar onderwijs en hoe u deze zichtbaar kunt maken in uw school/scholen.

Begeleiden projectgroep

Wanneer u met uw school of scholen daadwerkelijk aan de slag wilt gaan, vormt VOS/ABB een projectgroep levensbeschouwing. Deze formuleert haar eigen opdracht. VOS/ABB is uw gids en begeleider en kan inmiddels putten uit een aantal best practises.

Het meeste doet u al!

Onze ervaring leert dat scholen behoefte hebben om thema's rond burgerschap, sociaal-emotionele ontwikkeling, filosofie en levensbeschouwing samen te brengen in één aanbod voor de gehele school van kleuter tot en met groep acht. Dit combineren van verschillende thema's in één curriculum levensbeschouwing helpt de openbare school om haar waarden te profileren. De inspanning zal niet zozeer zitten in de nieuwe methode als wel in een nieuwe attitude. Hiervoor komt VOS/ABB graag een workshop geven.

Openbare attitude van de leerkracht

Het aanbieden van levensbeschouwing vanuit de ervaring van het kind - op een waardenrijke manier - eist een bepaalde attitude van de leerkracht. Om deze te toetsen en te ontwikkelen hebben VOS/ABB en de Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) scholing ontwikkeld. Een deel daarvan kunnen VOS/ABB en VOO zelf aanbieden. Deze inleidende cursus verhaalt over de geschiedenis en identiteit van het openbaar onderwijs.
Om de competenties van de leerkracht verder te ontwikkelen hebben verschillende Pedagogische academies in samenwerking met VOS/ABB en VOO een (na)scholingsaanbod voor het 'Diploma Openbaar Onderwijs'.

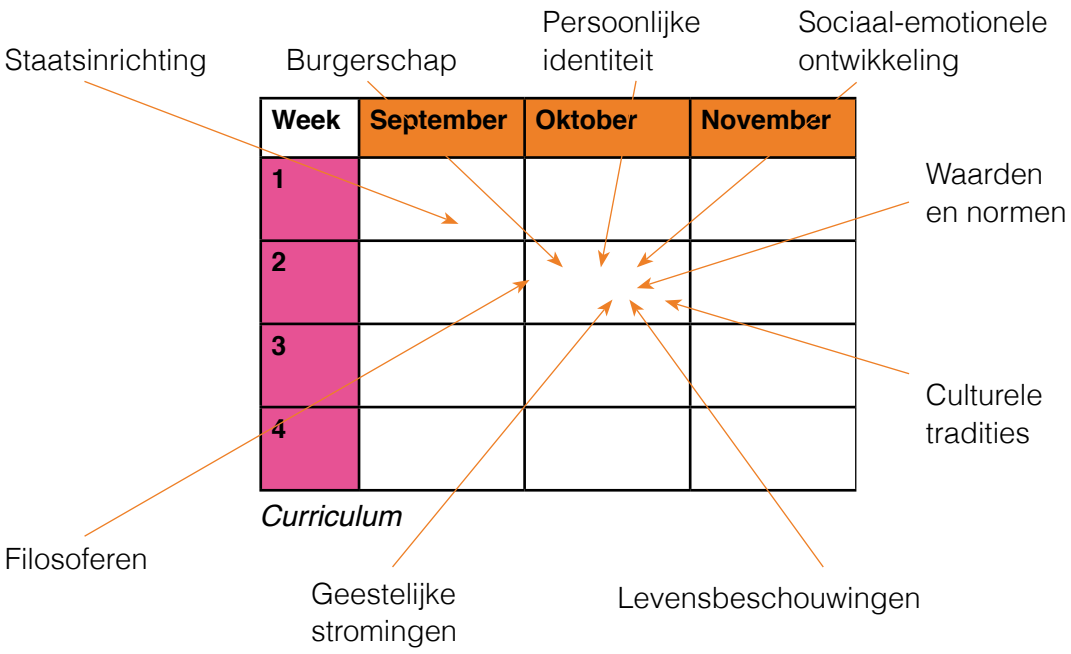

Een wereld vol geloof

basiskennis wereldgodsdiensten

Een wereld vol geloof is een basisboek voor leraar en pabo-student. In dit boek worden de vijf wereldgodsdiensten helder en bondig besproken. De ontstaansgeschiedenis, de belangrijke boeken en de belangrijkste begrippen worden toegelicht op een manier die gemakkelijk te vertalen is naar gebruik in de klas. Een goed naslagwerk voor de leraar die meer wil weten van dit interessante onderwerp.

Een wereld vol geloof is een uitgave van Kwintessens www.kwintessens.nl

Methode Heb 't Lef

Heb 't lef! is een praktisch en eigentijds vormgegeven multimediale methode levensbeschouwing voor het openbaar primair onderwijs.
Deze nieuwe methode, die als afgeleide kan worden beschouwd van de onlangs ontwikkelde kennisbasis voor het vak geestelijke stromingen, is bedoeld om kinderen op een actief pluriforme wijze te *begeleiden* in hun *levensbeschouwelijke en morele ontwikkeling.* Het stelt de kinderen in staat te onderzoeken wat ze van waarde vinden, hoe ze tegenover anderen en in de wereld staan, welke keuzes ze maken en waarom. Centraal in dit zoekproces staan openheid, dialoog en ontmoeting, het samen nadenken vanuit een (kritisch) vragende houding, het met elkaar van gedachten wisselen, het leren luisteren naar elkaar en het leren verplaatsen in elkaar.

Enkele karakteristieken:

Heb 't lef!

- stelt de *levensvragen* van kinderen centraal die voortvloeien uit nieuwsgierigheid, verwondering en verbazing over de hun omringende wereld. Inkleuring van deze vragen gebeurt door gebruik te maken van ervaringen van kinderen en veel voorkomende levensbeschouwelijke stromingen in Nederland. Dit betekent onder meer dat kinderen samen het *levensbeschouwelijke landschap* in Nederland, en meer specifiek in hun eigen klas, onderzoeken;
- integreert *burgerschap en sociale integratie*: het zoeken naar en werken aan verbondenheid en betrokkenheid met anderen/andersdenkenden en de samenleving. *Verbinding* is hiermee een sleutelwoord;
- maakt gebruik van *informatie en communicatietechnologie*: digibord (voor onder meer het opvragen van beeldfragmenten), internet en emailtoepassingen;
- is *adaptief* in aanbod en werkwijze. Door de unieke opzet van de methode wordt recht gedaan aan het verschil in identiteit tussen basisscholen, het verschil in identiteit tussen leerkrachten op een basisschool en het verschil in groepssamenstelling naar levensbeschouwelijke achtergrond.

Kinderen spelenderwijs vetrouwd laten maken met levensvragen, burgerschap, sociale integratie en zelfverantwoordelijkheid

Heb 't lef! is ontwikkeld binnen de Twente School of Education, een samenwerkingsverband van de Hogeschool Edith Stein/Onderwijscentrum Twente, Expertis Onderwijsadviseurs, Universiteit Twente en Saxion Hogescholen.
Voor meer informatie wordt verwezen naar www.hebtlef.nl of 074 8516100.

Methode Kleur

Kleur is een methode voor creatieve levensbeschouwelijke educatie, gebaseerd op sociaal-emotionele thema's. *Kleur* sluit aan bij de culturele en religieuze diversiteit in school en samenleving. De methode is bedoeld voor scholen voor primair onderwijs, die bewust kiezen voor multireligieuze en multiculturele ontwikkeling en die met twee benen in de samenleving staan!

Waar sta je voor?

Kleur werkt aan kennis, houding en vaardigheden. De lessen zijn gericht op het leren kennen van jezelf, goed met anderen omgaan, gevoelens herkennen en weerbaar worden. Hierbij staan vragen centraal als: wie ben ik, wie of wat is belangrijk voor mij, waar kies ik voor en hoe gaan we met elkaar om? En rond levensbeschouwing vragen als: waar geloof je in, waar hoop je op, waar geef je om en waar sta je voor?

Vertrouwen

Met *Kleur* raken leerlingen meer vertrouwd met zichzelf en anderen, leren ze respectvol en kritisch om te gaan met cultuur, geloof, sociale verbanden, waarden en normen, levensvragen en levensthema's. *Kleur* besteedt in een rijke leeromgeving evenwichtig aandacht aan de wereldreligies.

Beleven

Kleur laat kinderen beleven, met alle zintuigen, in verbondenheid met zichzelf en met elkaar. Met creatieve verwerking leren leerlingen ideeën, symbolen, gevoelens en gedachten weer te geven.

Vier keer per jaar

Kleur verschijnt in tijdschriftvorm, vier keer per jaar. Elk nummer bevat per bouw vijf lessen rond het thema en lessen en een viering bij een cultureel of religieus feest. Compleet met aanvullend filmmateriaal voor het digibord.

Meer weten?

Kijk voor meer informatie of een proefabonnement op www.kleuropschool.nl.

Kleur is een uitgave van Kwintessens www.kwintessens.nl.

najaar 2011

Contactgegevens

Mocht u naar aanleiding van deze folder vragen hebben of een afspraak willen maken over de mogelijkheden, neemt u dan contact op met:
Vereniging VOS/ABB I Lizzy Wijnen I 0622939688I I wijnen@vosabb.nl
Vereniging VOS/ABB I Hans Teegelbeckers I 0651603209 I hteegelbeckers@vosabb.nl
Kwintessens | Gerrie Anne Foppen | 033 4601943 | g.foppen@kwintessens.nl
Heb 't Lef I Everhard Stege | 0748516100 | everhard.stege@edith.nl | www.hebtlef.nl